

Dessutom (vare det nämndt utan all oblid hänsyftning) lærer ångfartyget Uleåborgs affärsång för en tid hafva skrämt Österbottens handlande från alla likartade företag. Allt synes sålunda utvisa, att en ångbåtskommunikation på landets vestra kust i närvarande stund föga torde kunna bringas till stånd, om icke Åbo stads handlande och fabriksägare inse fördel uti, att för egen räkning skrida till detta företag. Det bör icke förtryta dem, att man af deras företagsenhet vänjt sig att hoppas för hela landet nyttiga åtgärder.

Af Österbottniska städernas invånare har man deremot att vänta, att de skola inse företagets gagnelighet för hela denna landsort, och att de på hvarje sätt skola gynna dess utförande. Det vore derföre en ringa men skyldig uppoffring, att de, i händelse en sådan ångbåtsfart skulle komma till stånd, t. ex. på tie eller femton år skulle befria de härtill begagnade fartyg från alla umgälder i sina hamnar. Till och med lotsafgiftens bekostande vore för hvarje stad en ringa uppoffring, om det besinnas, att ett ångfartygs regelmässiga ankomst är ett besök af den mest utmärkta gäst, af den verksammaste medlare för folkens andliga och industriela utveckling, som samtiden eger. Med någon värma för det gemensamma fäderneslandets förkofran böra i en fråga som denna äfven större uppoffringar blifva obetydligheter. Och Österbottens invånare hafva äfven i allvarligare omständigheter bevisat, att hos dem en sådan värma icke saknas.

50 NY PROLETÄRFABRIK.

Saima n:o 10 14.III 1846

En tiggarefabrikation, om icke af alldeles ny uppfinning, likväl för närvarande tider och förhållanden ensam i sitt slag, synes enligt Kanavas uppgift idkas i Viborgs län. Det heter nemligen i Kanava för d. 18 Febr.

»Tiggare finnas på landtbygden i stort antal, och redan börja de oräkneliga, under dessa år från hemmanen afhysta, talrika och förut välmående familjerna att utgöra en fortfarande reserv för dess fyllande, medan äfven mången på hemmanet qvarsittande, af brist på arbetare och dragare, försjunker i fattigdom och drifves till tiggarslafven. Ty det genom hemmanens sammansläende åsyftade ändamålet, förökandet af dagsverkare för desamma, synes ingenstädes uppnås, då hvar och en eger att söka tjenst, hvar han vill, och således icke behöfver bry sig om de för ändamålet gifna föreskrifter: att nemligen den afhysta borde taga tjenst eller blifva torpare hos den qvarblefna hemmansinnehafvaren. På sådant sätt hafva ofta 50 till 60 personer på en gång nödgats lemna en lägenhet och begifva sig på vandring, ehuru ingen af delegarena i densamma önskat deras afhysande, eller någon klagan öfver hemmanslotternas otillräcklighet afhörts.»

Denna underrättelse är lika förvånande som till en del dunkel och obegriplig. Hvem förjagar väl i detta land en hemmansinnehafvare från sin jord, så länge han uppfyller de honom åliggande förbindelser? Hvad vållar då i Viborgs län, att 50 till 60 personer i sender »nödgas» lemna gård och grund och tillgripa tiggarslafven? Kanava lemna häröfver ingen upplysning. Det enda, man af dess berättelse kan finna, är, att med denna manöver afses jordlotternas sammansläende till större besittningar. Vi kunna härom intet annat förmoda, än att Borgå

Tidnings prat om hemmansklyfningars förderlighet vilsefört de arma Viborgsbönderna, ja verkat så uppeldande, att en del af dessa sjelfmant utbytt sina jordlotter mot tiggartafven, för att göra de kvarblifne till väldiga possessionater. Dock bekänne vi, att en sådan oerhörd verkan af nämnda demonstration åter förefaller oss otrolig – emedan Kanava äfven försäkrar, att ingen hemmansinnehafvare önskat sitt afhysande eller klagat öfver otillräckligheten af sin jordlott.

Bedröfligt är emellertid detta spektakel, denna frivilliga tiggarfabrikation, midt i det nittonde seklet.

10 Den ringaste besinning lärer, att uti ett land, hvars hela befolkning vore daglönare åt en enda herrskare, skulle »folket» evinnerligen förblifva fattigt och eländigt, desto uslare, ju mer folkmängden tilltager. Samma förhållande fortfar med ringa förändring, då all jord är delad i några få, stora possessioner. Detta erkännes af hvarje tänkande. Dock man påstår, att å andra sidan äfven en för långt drifven klyfning vållar fattigdom, och det är då blott fråga om den rätta gränsen för klyfningen. Sålunda har denna här och der i Europa blifvit af lag bestämd. Men öfverallt tvingar den vexande folkmängden lagens stadganden att gifva vika.

20 Endast i Viborgs län synes det tillgå tvärtom, och bebyggare skiljas från jorden, för att den må kunna sammanslås i större possessioner. I landet bevisar fresebondens läge, jemfördt med den öfriga almogens, att dylika åtgärder alstra fattigdom och sedligt förderf. Här och i Sverige begagnas för jordbruket snart inga andra arbetare än spansmålstorpare, emedan sådant är jordegarens fördel. I båda länder medgifves, att detta arbetssätt är proletariatets rikaste källa. Huru kan då tillgången i Viborgs län anses för annat än en proletärfabrikation?

30 **51 KAN I FINLAND EN BILDAD QVINNA HAFVA GAGN AF FINSK LITTERATUR?**

Saima n:o 11 21.III 1846

Lyckligtvis kan denna fråga endast i få länder uppställas – lyckligtvis för mänskliga bildningen nemligen, men till desto större saknad för dessa länder och bland dem för Finland? Annorstädes vet man icke, hvad en intellektuel bildning är, som icke är förmedlad af fosterlandets språk och litteratur. I Finland hafva sekler af håglöst beroende lärt att
40 skilja mellan båda, ja att anse fosterlandets språk för, hvad det också varit, för råhetens och okunnighetens uteslutande tillhörighet.

Men den bildning deremot, hvilken står lösgjord från denna förmedling och derigenom från nationaliteten såsom grundval, huru beskaffad är väl den? Den är en yttre fernissa, som medförer hvarken kärlek för bildningens intressen eller förmåga att för dem verka. Om ett sådant förhållande redan alltför tydligt röjes bland det manliga könet, huru mycket mer måste det icke ega rum i kvinnans bildning, för hvilken nära nog intet göres, utan hvilken är lemnad i händerna på den
förstkommande.

50 Ordandet om kvinnans emancipation har, såsom hvarje allmänne yrkande på reform, en andlig grund. Det är icke hennes yttre samhällsställning, som väcker kvinnans missbelåtenhet, utan den tryckande känslan, att vara hänvisad »blott» till lifvets ringare omsorger, utan att anses ens värdig deltagandet för mensklighetens allmänna angelägenheter. Stundom händer väl, att den kvinna, som mest högljudt